

Statsminister Gro Harlem Brundtland

Sperrfrist 1.5.81 kl. 0900

1. MAI 1981 PÅ GRUNERLØKKA

Den internasjonale arbeiderkongress i 1889 vedtok at arbeidere i alle land skulle demonstrere for 8 timers-dagen. Kampsakene har endret karakter, men vi har alltid kjempet fram nye saker. Da arbeiderbevegelsen satte 8-timers-dagen på programmet, ble det sett på som en utopi, og med hånlig motstand fra borgerskapet.

2.

Arbeiderpartiet hadde landsmøte på Hamar for en måned siden. I partiets prinsippprogram er det vedtatt å arbeide for 6-timers arbeidsdag som en målsetting. Det er arbeiderkvinnene som har reist dette kravet. Det er arbeiderkvinnene som virkelig vet at døgnet knapt strekker til.

Våre politiske motstandere har prøvd å si at det er uansvarlig å programfeste 6-timers dagen. Uansvarlig ville det ha vært om vi prøvde å gjennomføre dette på kort sikt. Det ville sprengte de økonomiske rammene. Men vi har satt oss et mål å arbeide for, nemlig kortere daglig arbeidstid.

Kravet om kortere arbeidsdag er en naturlig følge av vår egen hverdag. Vi må ha mer tid til hverandre, for barna, for familien, for naboer og nærmiljøet. Mange føler isolasjon og ensomhet. Dette gjelder en del eldre, men det gjelder også andre. Vi må ta oss tid i den alminnelige hverdag til å snakke sammen og til å være noe for hverandre.

Det er ansvarlig og nødvendig å formulere de langsiktige mål for samfunnsutviklingen når vi skal vedta et prinsipp-program, slik vi har gjort. Vi trenger både arbeidsprogram for de kommende årene, og vi må ha de langsiktige målene å styre mot.

4.

Vi har et nytt arbeidsprogram for de nye 4 år etter stortingsvalget til høsten. Det er dette programmet som skal være vårt viktigste redskap i valgkampen. Det sentrale punkt i dette programmet er - Arbeid for alle.

Vi tok i mange år den fulle sysselsettingen som en selvfølge. Vi trodde at arbeidsløshet hørte arbeiderbevegelsens historie til og at den økonomiske politikken i alle industriland var blitt så avansert at arbeidsløshet var en unødvendighet.

I dag er virkeligheten en annen. Industrilandene opplever en krise og en arbeidsløshet som bare kan sammenliknes med krisa i 30-åra. Det er nå 25 millioner arbeidsløse

i industrilandene. I Storbritannia, der Willochs partifeller sitter med makten, blir nye 2000 mennesker arbeidsløse hver dag. Det er nå 2 millioner arbeidsløse der.

Det blir stadig klarere at den industrialiserte verden er inne i en meget alvorlig økonomisk situasjon, ja, det må være dekning for å betegne det en krise. Det er vanskelig for oss å fatte, men i vårt naboland Danmark, går hver niende uten arbeid. Det er ganske klart at en så alvorlig situasjon også får betydning for Norge. Vi er meget avhengig av utlandet, halvparten av det vi bruker fører vi inn og halvparten av det vi lager selger vi til utlandet.

6.

Det er derfor en grov frekkhet når Willoch prøver å fremstille de vansker næringslivet møter som "Arbeiderpartiet feilslåtte politikk". Hvis han da ikke mener som Margareth Thatcher - at arbeidsledighet er ikke det samme i dag som i 20- og 30-åra.

Arbeiderpartiet vil arbeid til alle, også av menneskelige grunner. Vi vil arbeid også til kvinner, til ungdom og til svakstilte, fordi arbeid er nøkkelen til menneskelig utfoldelse. Lediggang er roten til alt ondt, heter det. Ja, de gamle ord har fremdeles gyldighet.

Arbeidsledighet betyr at unge mennesker etter utdanning og skole får føle at samfunnet ikke har bruk for deres

evner og krefter. Arbeidsløshet betyr sløsing med den viktigste ressurs av alle - den menneskelige skaperevne. Arbeidsledighet kan lett bli årsak til rotløshet og skape sosiale problemer.

Vi må klare denne utfordringen. Vi må bygge videre for et mere menneskelig og et tryggere samfunn. Et solidarisk samfunn. Vi må opprettholde og utdype den velferd vi har bygd opp og skape større likestilling og bedre forholdene for grupper som står svakt. Solidariteten kan ikke overleve hvis for mange prøver å være gratispassasjerer. Vi stiller krav til mennesker. Vi ber den enkelte om å gi av seg selv og å bruke sine krefter. Solidaritet er vel så mye å gi som å ta.

8.

1. mai er arbeiderbevegelsens internasjonale kampdag. I Norge feirer vi dagen i trygg forvissning om at vi har frihet fra tortur og fengsling. I andre deler av verden er det kamp på liv og død om elementære rettigheter. De har krav på vår solidaritet. Bare noen timers flyreise borte er det hav av fattigdom og nød. Over 200 millioner mennesker i u-landene lever i dag under den såkalte fattigdomsgrense. Over 80 000 barn dør daglig av sult og mangelsykdommer. Vi er overbevist om at det er like riktig å sikre en utjevning mellom rik og fattig på det internasjonale plan som det var å overvinne klasse-motsetningene på det nasjonale plan.

For oss i et av verdens rikeste land er det særlig viktig å løfte blikket også ut over eget lands grenser til land der 1.mai dagen fortsatt må feires under vanskelige forhold med fare for livet for de som deltar. Vi må vise solidaritet med verdens undertrykte. Vårt land har kommet styrket ut av kampen for å fremme de svakes rettigheter.

Det er en livsviktig oppgave, også for oss selv, å arbeide for en mer rettferdig økonomisk verdensorden. Det er fredspolitikkk på lang sikt. Vi kan ikke regne med å få overleve på en øy av fred og rikdom i en verden der fattigdom gir grobunn for uro og krig. En ny økonomisk verdensorden skal ikke basere seg på nådegaver.

10.

Den som tar mot almisser er ikke fri. Verdens fattigfolk har et like selvsagt krav på å få leve av sitt arbeid som oss andre - de krever rettferdig vederlag for sin innsats.

Den internasjonale utvikling er avgjørende for vår framtid. Derfor må vi sette kreftene inn for avspenning og nedrustning. Norge er en liten nasjon med begrensede muligheter. Det fritar oss likevel ikke for ansvar. Vi må være med på å sikre de mange små framsteg som samlet gir en tryggere og mer rettferdig verden med større likhet mellom menneskene. Vi må skape en politikk for fred.

Det er stortingsvalg om 4½ måned. Vi vet at det da skal avgjøres om Arbeiderpartiet fortsatt skal styre i dette landet eller om det er Høyre. De såkalte samarbeidspartiene klarte ikke å samarbeide fram til valget. Høyre ble for mektig - og for arrogant.

Arbeiderpartiet er samlet til kamp for regjeringsmakten. Vi har et solid grunnlag - Dette grunnlaget trenger vi, og vi trenger en enorm innsats av alle ledd i bevegelsen. Høyrekreftene samles også til kamp. Vi møter ikke bare Høyre. Vi ser at Industriforbundet, Norsk Arbeidsgiverforening og Kongelig Norsk Automobilklubb kjører fram sine kanoner for å være med å rydde veien for en Willoch-regjering i september.

12.

Men vi skal slå dem tilbake. Vi skal forsvare det velferdssamfunn vi har bygd opp. Vi vil ikke overlate styringen til dem som i virkeligheten går inn for å nedbygge våre felles sosiale goder - det er jo det som ligger i Høyres stadige agitasjon om lavere skatt.

Vi vil sloss for velferdsstaten. Vi vil løse problemene slik at vi

- sikrer arbeid for alle - opprettholder vår sosiale standard - styrker stillingen for svake grupper

Derfor vil vi mobilisere alle de krefter vi har for å vinne valget til høsten.